

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 44 (2123) 1998 m. lapkričio mėn 10 d.

Eina 43-čius metus

Melbourne

Kai Tave pakvies į vestuves...

Kun. K.J. Ambrasas S.J.

Jėzus, gyvendamas žemėje, nesikraidė padebesiais. Jokių ženklų, laikysena nei elgesio bruožu neišsiskyrė iš kitų, pabrėžtinai nerodė jokių karališkumo, savo didybės ar dieviškumo požymių. Jis pats labai atidžiai sekė žmonių gyvenimą, jų kalbas, darbus ir net mintis. Atėjęs į svečius, neieško geriausios vietos, nesisėda prie stalo, tik atėjęs "į vieno fariziejų vyresniojo namus valgyti" ir matydamas, "kaip svečiai rinkosi pirmąsias vietas prie stalo" Lk 14,1-7, Jėzus jų iš karto nė vieno neužsipuola, tikai pasako palyginimą, kuris, jei šie dar nors kiek turi santūrumo, neprarado gėdos jausmo, turėtų susigėsti: "Kai tave pakvies į vestuves, nesisėsk pirmoje vietoje", - sako Jis Lk 14,8. Vestuvių čia nereikėtų suprasti vien siaurąją prasmę. Ar kvieistas į svečius, ar kokia kita proga, - nesibrauk į priekį, nebūk išūlus, savanaudiškas ir labiausiai: netrokšk, kad tave ant rankų nešiotų, apie tave šokinėtų ir daugiausia dėmesio skirtų. Toks palyginimas taikomas visiems laikams, visiems atvejams, kai žmonės viešumoje pernelyg vaikosi etiketo, pernelyg paiso formalijų elgesio taisyklių ir, pametę kuklumą, nevertindami brangaus vidinio paprastumo, kiekviename žingsnyje net už smulkmenas laukia padėkos, liaupsių, pagyrų, nenusipelnę viešumo ir pagarbos. Kristus savo palyginime pasako ir priežastį, dėl kurios Jis įspėja išdidžiuosius garbėtroškus, kurių šiandien taip apstu: "kad kartais nebūtų pakviesta garbingesnio už tave ir atėjęs tas, kuris į kvietė, netartų tau: "Užleisk jam vietą!" tuomet tu sugėdintas turėtum sėstis į paskutinę vietą" Lk 14,8-10. Įsakmiai ir primygtinai byloja šie mūsų Didžiojo Mokytojo Žodžiai: nenorėk garbės, neieškok, tik tada kiti, įvertindami tavo nuopelnus, žavėdamiesi tavo kuklumu, neužmirš tavęs, o geriausia - dangus įvertins tokį brangų ir dabar taip nykstantį bruožą. Tad dera pabrėžti: kuklumas turi būti susijęs su aukštesnio laipsnio mandagumu: nuolankiu, paprastu, sakytume, reikalingu, girtinu ir sveiku drovumu. Šia mintim Kristus ir baigia savo palyginimą: "Kai būsi pakviestas, verčiau eik ir sėskis paskutinėje vietoje, tai atėjęs šeimininkas tau pasakys: "Bičiuli, pasislink aukščiau!" Tada tau bus garbė prieš visus svečius". Lk 14,10.

Turime daugel kunigų, kardinolų, karalių, kunigaikščių, vienuolių, įvairių kitokių luomų ir amžiaus šventųjų, bet nė vieno iš jų neturime išdidaus. TOKIŲ NET NĖRA DANGUJE - pasipūtėliu,

egoistų, garbėtroškų, išdidėlių, tuščiavidurių puodų. Socialinę pergalę laimi, pripažinimo sulaukia, labiausiai būna įvertinti tie, kurie visiškai to netrokšta. Toks žmogus yra pats geriausias ir Dievo akyse labiausiai vertinamas. Pačią svarbiausią išvadinę savo mintį Jėzus Kristus baigia labai glausiai, trumpai ir aiškiai. Tiesiog keliais žodžiais, tapusiais chrestomatiniiais, pavyzdiniais ir iki šių dienų dažnai kartojamais: "Kiekvienas, kuris save aukština, bus pažemintas, o kuris save žemina, bus išaukštintas" Lk 14,11. Ne be reikalo sakoma, kad pirmasis įrodymas, jog žmogus yra didelis, tai jo nuoširdus, paprastas ir aiškus nusižeminimas. Anot Dantės, žmogaus garbė kaip žalia žolė: staiga atsiranda ir ūmai pranyksta. Ta pati saulė ją išaugina ir ta pati ją sudžiovina.

Pasižiūrėkime į save pačius. Koks esu aš? Ieškas tik iškilnaus rūbo, garbingos ir šiltos vietos, už kiekvieną menkniekį padėkos, o gal patenkintas tuo, ką turiu? Ar užganėdintas, ką savo rankomis užsidirbu, kas man būna skirta? Ar vien to man gana? Ar iš tikrųjų nei garbės, nei liaupsių, nei perdėto dėmesio man nereikia?

Viešpatie Dieve, Mano Valdove ir Tėve! Tarp begalinės visatos tolių, planetų, bekraštės įvairovės sukūręs nemarią mano sielą ir davęs mirtingąjį kūną, nepagailėk man šv. Dvasios malonių, kad savo tuštumu, atžarumu ir nevalyviu pasipūtėliškumu prarasčiau Tavo

Penki atsakymai į vieną kvailą klausimą

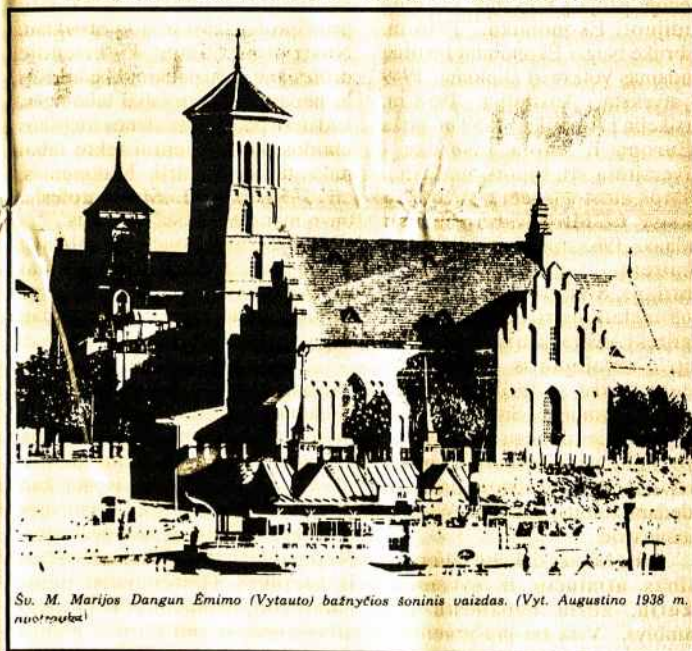
Kun. dr. Karl SCHULER

Dievas tapo žmogumi. Bet tai nereiškia, kad jis ėmė ir pasidarė "žmogus". Niekas neegzistuoja kaip kažkoks abstraktas. Yra tik šis konkretus žmogus, su tik jam būdingais individualiais bruožais. Jis konkrečiai čia gyvena, yra konkretus savo laiko žmogus, įaugęs į savo tautos konkrečią kultūrą. Tą patį galima paskayti ir apie Jėzų, žmogumi tapusį Dievą. Visuomeninės struktūros, kurios anuo metu lėmė vyro ir moters gyvenimą kartu, be abejonės, buvo patriarchalinės. Reikės daugelio metų, kol, veikiamos krikščionybės jos ims keistis. Ir šios dienos Evangelijos skaitinyje neginčijamai vyrauja patriarchalinis Jėzus, kurio niekas - net pats Jėzus - neatmeta. Todėl visiškai blaivia galva galime priimti, kad moteris yra vyro nuosavybė, traktuojama kaip prekė. Veda tikrai vyras, o moteris perduodama jam, o jam mirus - dar kitam ir t.t. Santuoka yra vien vaikų gimdymo institucija. Nė žodžio

palankumą, paniekinčiau tas skyręs ir kurių dėka šiandien šioje žemėje judu, mąstau, dirbu ir esu. Leisk man suprasti paprastumo ir santūros didžiąją prasmę.

Brangusis Kristau! Dėkui Tau už andai pasakytas ir iki šios dienos nenustojusias savo vertės ir reikšmės mintis, kurios verčia lenkti mano pernelyg išdidžią galvą vis žemiau ir kuo nuolankiau, Begalini Kuklumo ir Santūrumo Paveiksle, Tavęs prašyti: be perstojo mokyk mane, kad būčiau žemesnis už žolę, tylesnis už vandenį.

Mergelių Mergelė ir visų

Sv. M. Marijos Dangun Ėmimo (Vytauto) bažnyčios soninis vaizdas. (Vyt. Augustino 1938 m. nuotrauka)

apie laisvą dviejų asmenų meilės bendruomenę, kokia iš tikrųjų turėtų būti šeima.

Kaip užkulisinis viso pasakojimo fonas tūno mintis, kad vyras pratęsia savo gyvenimą vaikuose. Taip sakant, per vaikus jis įsiąžina. Vaikai gimsta iš gyvybinės tėvo sėklos, todėl jie yra tarytum jo dalis. Juose jis gyvena ir toliau. Bet jei yra gyvenimas po mirties, jei yra prisikėlimas, tai kaip jo šviesoje atrodys santuokos, kaip institucijos, būtinumas? Ir štai natūralus atsakymas: "kurie pasirodys verti dalyvauti aname pasaulyje ir mirusiųjų prisikėlime, tie neves ir netekės. Negalės jie ir mirti" (35 ir t.)

Klausimas, kurį sadukiejai iškelia Jėzui, neužgriebia taip giliai šio užkulisinio fono. Jų klausimas skamba paprastai: ar yra prisikėlimas tolesnio gyvenimo po mirties prasme? Tačiau šiame klausime slypi dar keli kiti klausimai: jei yra prisikėlimas, tai kada jis įvyksta? Kas gali tikėtis būti

Kalėdų sveikinimai

Jau artinasi Kalėdų šventės. Savo gimines, draugus, artimuosius, organizacijos savo narius pasveikinkime per "Tėviškės Aidus". Trumpas, tradicinis sveikinimas tik \$10, atsiunčiant kartu su sveikinimais, kurie bus atspausdinti "T.A." Kalėdų laidoje. Nelaukime paskutinės dienos, jau dabar iš ankso atsiųskime sveikinimus ir rūpesčiai dings.

Nemažas skaičius "Tėviškės Aidų" pasiekia Lietuvą ir kitus kraštus. Jūsų sveikinimus "Tėviškės Aiduose" skaitys Jūsų giminaičiai bei pažįstami.

Apmokėtus sveikinimus atsiųsti iki gruodžio 1 d., nes juos reikia sugrupuoti prieš leidžiant į kompiuterį.

Prašome visų skaitytojų prisiųsti prenumeratą už ateinančius metus, o dar neapsimokėję už šiuos metus, nuoširdžiai prašome nebedelsti.

"Tėviškės Aidų"

Redakcija ir Administracija

Motinu Motina, Marija! Slaptas ir kuklus tavo gyvenimas tebūna mano kelių ir kryžkelių ženklas, kelrodė žvaigždė, kuri nuvestų mane per Tavo maldas į Amžinybės Uostą, kur nėra dejonės, pavydo, šalčio, bado, ašarų ir skriaudų.

prikeltas? Kas yra prisikėlimo veikiančioji priežastis? Galop koks bus tas gyvenimas po mirties?

Į pirmąjį klausimą Jėzus atsako tiesiai ir aiškiai: taip, egzistuoja mirusiųjų prisikėlimas. Aiškūs ir Jėzaus žodžiai, kuriuos jis adresuoja sadukiejams: jei jūs tai neigiate, klystate (plg. Mk 24, 27 ir Mt 22, 29). O kadangi tarp klausiančiųjų buvo ir Rašto žinovų, Jėzus pateikia įrodymą, pagrįstą Šventuoju Raštu: Dievas kalba Mozei: "Aš esu Abraomas, Izaoko ir Jokūbo Dievas. Aš buvau jų Dievas ne tik tuo metu, kai jie buvo gyvi, bet ir dabar esu jų Dievas". Jeigu taip, tai mūsų protėviai yra gyvi.

Reikia atsakyti ir į antrąjį klausimą, kada įvyksta prikėlimas? Anie teisieji jau prikelti. Jėzus nekalba apie kokį nors laukimą požemio iki paskutiniojo teismo dienos. Panašiai ir vargšo Lozorijos istorijoje Abraomas vaizduojamas kaip gyva asmenybė (plg. Lk 22-30).

Toliau kitas klausimas: Kas (Nukelta į 4-tą psl.)

Atsisveikinant su dr. Alfonsu Viliūnu

Sėdžiu dr. Alfonso Viliūno kabinete ir negaliu įsivaizduoti, kad tai bus man paskutinis dr. Viliūno suteiktas medicininis patarnavimas. Ne tik aš, bet ir didelė dalis sydnėjiečių pažinojo Alfonsą Viliūną kaip puikų gydytoją, nuoširdų lietuvių patriotą. Jeigu aš šiandien dar mindžiotų šventą žemę, tai didele dalim tik dėka dr. Viliūno priežiūros.

Tenka atsisveikinti su dr. Viliūnu kaip gydytoju ir jo malonia žmona Jadvyga jo kabineto vedėja – manager. Dr. Viliūnas liks mano atmintyje, kartais daugiau negu tėvas ir gyvenime nepamiršamas jo tvirtas charakteris, tiek lietuvių bendruomenėje, tiek už jos ribų.

Dr. Alfonsas Viliūnas mokytojas, studijuoja teisę, Karo mokyklos kariūnas, Valstybės administracijos tarnautojas, Ekonomijos fakulteto studentas, Lietuvių Aktyvistų Fronto narys. Sunkiai sužeistas kovose su bloševikais. 1966 m. Kauno Sukilėlių Inicijatyvinės grupės apdovanotas 1941 metų Sukilimo medaliu. Pagijęs 1942 m. dirba "Vaidilos" teatro administratorium Vilniuje. Už bandymą gelbėti žydus dirbančius šiame teatre buvo Gestapo susektas ir teko palikti Lietuvą saugojant savo gyvybę. Vienoje įstoja į Prekybos Institutą studijuoti Ekonomiką. 1946 m. Insbruke baigia Ekonominį Institutą gaudamas Volkswirt Diplomą. 1949 m. atvyksta į Australiją. 1958 m. persikelia į Ameriką. 1959 m. grįžta į Europą ir įstoja Insbruke į universitetą studijuoti mediciną. Vasaros atostogų metu grįždavo į Čikagą užsidirbti pinigų tęsti studijas. 1965 m. baigia Medicinos fakultetą. Praktiką atlieka Austrijoje, Šveicarijoje, Čikagoje ir 1968 metais sugrįžta į Australiją. Sugrįžęs į Australiją tris metus dirba, kaip skrajojantis gydytojas Meekatharra – Wiluna rajone Vakarų Australijoje. Šis rajonas savo plotu yra didesnis negu visa Lietuva. Nuo 1971 persikėlęs į Sydnėjų verčiasi privačia gydytojo praktika padedant žmonai Jadvygai Whalan priemiestyje.

AK: Mielas daktare Alfonsai. Kalnas atminčių ir gyvenimo sukurių, kurių nepaneštų nei dramblys. Visa tai jau praeityje. Nežinau nei nuo kuo pradėti pasikalbėjimą. Sakykite kodėl nusprendėte palikti gydytojo kabinetą?

AV: Mano atsakymas yra labai paprastas. Amžius. Kai ateina laikas ir geriausi draugai turi skirtis. Mano geriausias draugas – medicina.

AK: Žvelgiant į netolimą praeitį Sydnėje, ką galite pasakyti iš jūsų profesinio gyvenimo čia. Atsiekimai, nusivylimas, malonumas?

AV: Į tokį klausimą labai sunku atsakyti. Gal reikėtų daugiau

Dr. A. Viliūnas su žmona Jadvyga Nuotr. A. Kramiliaus

laiko ir vietos negu mes čia turime. Teko padaryti keletą tragiškų diagnozių, į ką mano kolegos gal neatkreipė tinkamo dėmesio. Aš visada buvau tokios nuomonės, kad reikia kreipti dėmesį į paciento nusiskundimus, kokie jie būtų juokingi, nesuprasti, todėl, kad pacientai nelabai dažnai meluoja. Prisimenu iš studijų, kai profesorius sakydavo, kad paciento diagnozei yra reikalingi šie dalykai: Mediciniška istorija ir paciento mediciniška istorija. Aš šito principo laikiausi ir šį tą atsiečiau. Nusivylimų būna kiekvienoje profesijoje. Esu padaręs klaidų. Kas jų nepadaro. Esu labai laimingas, kad nesu padaręs ne vienos tragiškos klaidos, kur pacientui tektų labai nukentėti, arba mirti. Malonumas, tai aš jau atsakiau. Mano profesija buvo mano geriausias draugas.

AK: Ar teko aptarnauti daug Sydnėjaus lietuvių ir galimai atvykusių svečių iš Lietuvos, ar nebuvo iš Jūsų reikalaujama daugiau negu iš australo gydytojo?

AV: Taip. Turėjau keletą pacientų iš Lietuvių bendruomenės. Nelabai daug. Gal čia buvo kalta mano tolima sunkiai surandama vietovė, kurioje buvo mano praktika.

Aš esu susidaręs įspūdi, kad ne tik lietuviams, bet ir kitos tautybės nelabai linkę eiti pas savo gydytojus. Nežinau kodėl. Atvykusius svečius iš Lietuvos aš stengiausi jiems patarnauti, neimdamas iš jų jokio atlyginimo, o kad būtų iš manęs daugiau reikalaujama kaip tautiečio, to nepastebėjau. Tiems kurių buvo silpna ar neegzistuojanti anglų kalba, būdavo lengviau nustatyti jų diagnozę ir išgauti medicininę istoriją.

AK: Nebuvote nuošalus ir Lietuvių bendruomenėje. Patenkintas jos veikla ar nusivylęs. Ką palinkėtumėte Lietuvių bendruomenei?

AV: Toks klausimas labai painus. Aš savo veikla nesu nusivylęs. Yra skaudu, kad mano veikla buvo neteisingai suprasta ir

įvertinta. Buvau apšauktas antisemitu. Net ir mano šeimoje viena iš mano dukrų nebesikalba su manimi dėl to, kad visa mano veikla ir mano rašymai būk tai buvo nukreipti prieš žydus. Aš noriu dabar paskutinį kartą pabrėžti, kad aš nesu prieš žydus. Aš esu už Lietuvą!

Aš tai visada sakiau, bet apgailėtina šito niekas nenorėjo girdėti ir darė savo išvadas. Teko maloniai nustepti, kai man skaitant pakaitą Vilniuje, išgirdau tuos pačius žodžius iš LR Seimo nario Rimanto Smetonos. Kaip žinote, Rimantas Smetona buvo apskundęs Wiesentalio agentą Zuroffą už šmeižimą Lietuvos. Lietuvos prokuroras į tai nereagavo ir teisman Zuroffo netraukė. Po mano paskaitos, kur dalyvavo ir Seimo narys dr. Kazys Bobelis, Rimantas Smetona pasakė tą patį: "Aš ne prieš žydus. Aš už Lietuvą".

AK: Ar išeinatė tik poilsui? Sunku patikėti. Ar galime tikėtis iš Jus paskaitų medicinos klausimais mūsų bendruomenėje?

AV: Na čia žinoma, gal mūsų bendruomenei tai nepatiks? Kalbėjau savo laiku per SBS radijo. Vienas kitas gal tuo ir domėjosi, bet nesiryžo parašyti SBS, kad aš toliau kalbėčiau ir žinoma, šią programą nubraukė. Na o jeigu kas nors pakvies aš su malonumu pakalbėsiu ir atsakinėsiu į klausimus iš mano ilgų metų medicininės patirties. Man būtų įdomu dabar pakalbėti pav. apie "bypass" – susiaurėjusių arterijų aplankas ir t.t. Dabar aš jau ir pats turėjau tokią širdies operaciją.

AK: Dalyvavote spaudoje, rašėte knygas. Ar galite trumpai

pasakyti kurioje bendravote spaudoje. Kokias knygas esate išleidę, ar žadate duoti dar ką nors spaudai?

AV: Kaip sakiau, kai kalbėjau per SBS, tai vėliau visą tą rinkinį išleido Lietuvoje "Medicinos" žurnalo Vyr. Redaktorius prof. Z. Satkevičius. Ta knygutė pavadinta "Apie sveikatą ir ligas". Buvo išleista 1000 egzempliorių ir visa tai buvo labai greitai išgraibyta. Tarp kitko esu ir šio "Medicinos" žurnalo Redakcinės kolegijos narys. Aš gavau apie 200 egzempliorių. Viena tautietė nupirko 10 knygučių ir siuntė atgal į Lietuvą, nes ten jau buvo visas išparduota. Australiškuose medicinos leidiniuose esu patalpines virš šimto straipsnių. Australijoje bendravau "Mūsų Pastogėje", "Tėviškės Aiduose", Amerikoje "Laisvojoje Lietuvoje", Lietuvoje "Kauno Dienoje", "Katalikų žiniose", "XX Amžiuje", "Lietuvos rytu", "Lietuvos aide", "Karyje", "Trimite", "Gimtajame Krašte", kur įsteigiau prenumeratos 1000 dolerių fondą, kad būtų siunčiamas šis žurnalas veltui į ligonines, Senelių namus ir t.t. Tuo padėjau Gimtajam Kraštui išsilaukyti dar kelis mėnesius. Panašų fondą įsteigti dabar prašo "Katalikų žinios" nes jų finansinė būklė yra nepavydėtina. Tikiu kad į šį atsišaukimą atsilieps ir Australijos lietuviai katalikai. Šiais metais turėtų išeiti antra laida mano knygelės Lietuvoje "Apie sveikatą ir ligas". Šioje knygutėje dalyvaus du Viliūnai. Nes čia priedo medicina žinių, bus patalpinta rašinių ir visuomeniniais klausimais. Taigi Viliūnas gydytojas ir Viliūnas politikas.

(Nukelta į 4-tą psl.)

Sydnėjaus kronikos

Kapinių lankymas

Sydnėjaus lietuviai jau kuris laikas neturi lietuvių kunigo. Išvykus kun. Jonui Girdauskui SM į pagalbą atėjo anglų kilmės kun. Roger Belmore, SM. Pirmiau buvo sutikęs laikyti lietuviams pamaldas kas antrą trečią ir ketvirtą mėnesio sekmadienį. Negalint kun. Belmore atvykti lietuviams mišias atlaiko St. Joachim bažnyčios klebonas kun. Norman Grady. Kun. Belmore jau pradeda ir baigia mišias lietuviškai. Pagrindinė mišių dalis vyksta angliškai. Atsakymai ir giesmės lietuviškai.

Lapkričio 1 d. sekmadienį po mišių buvo lankomos lietuvių sekcijos kapinės Rookwoode. Kun. r. Belmore SM, pravedė maldas už mirusius mūsų šeimų ir bendruomenės narius.

Mūsų mirusius daugumoje laidoja parapijos klebonas Fr. N. Grady, o krikštynas prieš pamaldas atlieka Fr. Roger Belmore, SM Parapijos komiteto inf.

Artėja "Dainos" choro šventė

Nežiūrint metų naštos Sydnėjaus "Dainos" choras dėka energingos choro vadovės-dirigentės Birutės Aleknaitės ir jos pagalbinių kvalifikuoto muzikovargonininko Justino Ankaus atlieka lietuvių bendruomenei didelius darbus reprezentacijos srityje. Visi iki vieno lietuviai gali pasididžiuoti savo chorą kai jis pasirodo tarp kitataučių chorų už

lietuvių bendruomenės ribų.

Pasaulio Lietuvių Dainų šventėje Lietuvoje dalyvavo didžiausias skaičius iš "Dainos" choro dainininkų iš Sydnėjaus.

Artėja "Dainos" choro metinis koncertas lapkričio 15 d. 14.30 val. Lietuvių klube, Bankstown. Koncerte išgirsite dar negirdėtų dainų ir kitų naujovių. Įsijungs į bendrą chorą ir mūsų jaunoji atžala. Galime didžiuliais, kad lietuvių chore dainuoja net keturi talentingi australai. Joseph Blansjaar atlieka solo partijas puikiu baritonu balsu. David Fraser bosas ir choro valdybos išdininkas. Audrey Gatehouse sopranas, vargonininkė pas australus ir kai reikia padeda repeticiuose su pianinu. Jauna mergina Megan Dunn altas, fleitistė mūsų koncertuose ir pagalbiniškai dirigente repeticiuose. Džiugu komentuoti kai šio, mus priglaudusio krašto žmonės padeda gyvuoti mūsų tradicijoms ir kultūrai. Ačiū jiems. Ačiū mūsų perliukams, jauniems Australijoje gimusiems dirigentams, kurie randa brangaus laiko vadovauti vyresnio amžiaus choristams ir neša garbę bei pasididžiavimą visai Sydnėjaus lietuvių bendruomenei. Garbė ir privilegija pas jus dainuoti, nors ir slegia nemaža metų našta. Žmonės sako: kas gieda-dvigubai meldžiasi, kas dainuoja-nesensta. Taigi laukiame jūsų iš arti ir toli "Dainos" choro koncerte.

Pagynęs choristas

TĒVIŠKĒS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
FEDERACIJA

Redaktorius Edvardas Šidlauskas. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$40. Kituose kraštuose \$45. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniam skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų ir pasirašytų straipsnių turinį neatsakoma. Redakcija korespondencijas taisy savo nuožiūra.

Prezidento pastangos

Rašo dr. Jonas KUNCA, MD

Palestinų nebuvo einama prie taikos, nes Izraelis to nenorėjo. O nenorint galima surasti daugybę priežasčių, dėl kurių susitarimas nėra galimas. Vėl, palikti neišspręstą Palestinos klausimą neramiuose Vid. Rytuose reikštų, kad anksčiau ar vėliau ten prasidės karas, kurio apimtį sunku numatyti.

JAV galėjo ir privalėjo paveikti Izraelio valdžią, kad ji nustotų boikotavusi taikos pastangas ir pradėtų rimtai derybės. Vašingtonas jau duoda kasmet Izraeliui 3000 milijonų dolerių paramą, teikia jam naujausią militarinę technologiją ir užtaria jį su savo veto JTO, kai ši nori pasmerkti Izraelį už jo nusizengimus. JAV yra įsipareigojusi ginti Izraelį jei šis būtų užpultas. Taigi JAV seniai galėjo pasakyti Izraelio karštagalviams, kad, arba jie tartųsi dėl taikos, arba jiems bus sustabdyta visokeriopa parama. Kad Vašingtonas to nedarė, galima manyti buvo dėl to, kad visos administracijos prisibijojo tos mažumos, kuri valdo Wall Street kapitalus, spauda, televiziją ir turi apsupę prezidentiją savo patarėjais. Tokiai ekonominei ir politinei galiai pasipriešinti nėra kaip nei pačiam prezidentui, jeigu jis ir norėtų.

Bet laikai keičiasi. Globalinė

finansų sistema su centru Wall Street distrikte pradėjo braškėti. Blogėja ir JAV ekonomija dėl krizių Azijoje, Rusijoje ir Brazilijoje. Amerikiečiai pradeda šnibzdėti, kad viskas yra tu svetimų finansistų darbas. Taigi visuomenė nėra linkusi per daug pataikauti Izraeliui.

Dėl asmeninių avantiūrų prezidentas Clintonas atsidūrė pavojų prarasti savo vietą. Tai bėda padarė jį narsiu. Jis sugalvojo sušaukti žydų palestiniečių vadų konferenciją ir išjudinti Palestinos taikos derybas iš mirties taško. Tai būtų nemažas atsieikimas užsienio politikoj. Kaip tik to jam ir reikia šiuo momentu, kad kaip nors išgelbėti savo kailį.

Pakvietęs Netanyahu, Izraelio min. pirmininką ir Arafatą, palestiniečių vadą, Clintonas vadovavo derybom. Greit pastebėjo nuostabius ir nepagrįstus žydų reikalavimus, kurie trukdė prieiti prie susitarimo. Čia jis, matyt, padarė tam tikrą spaudimą, kurio Izraelio atstovai nesitikėjo. Išgirdęs Netanyahu akiplėšiskai įžeidinėjant Arafatą, prezidentas net apleido posėdžių salę pareiškęs, jog tai yra "despicable..." (niekintina, žema. Red.)

Žydų – amerikiečių santykiai bene bus pablogėję, pagal vieno

Nebėra Vilties...

Visų šviesiausi atsiminimai – iš vaikystės. Man – tai alyvinė obelis sodo pakrašty, kurią kasdien lankydavau, vildamasi rasti jau nunokusį obuoliuką. Tai griežtai draudžiama sodželka – nenugalimai traukianti nors pabraidyti. Tai mamos besišypsantių akių žvilgsnis, išlydintis ir pasitinkantis mane iš mokyklos...

Baltoj Sibiro nakty visa tai atrodė kaip sapnas. Svetimuose speiguose užgėso mamos akių spindesys, nuo nepakeliamų darbų nusiviro tėvo darbdėšios rankos. Ten rausdote praradusio mano skurdį jaunystę. Išskankinta ir be laiko pražilusi grįžau Lietuvon, o namų neberadau. Tik viena alyvinė obelis rymojo numeliuoruotame lauke. Niekas grįžtančiųjų nelaukė, neregistravo ir į darbus nepriėmė. Teko glaustis negyvanmuose kampuose, džiaugtis bet kokiu darbu ir maloniai žemintis prieš kolchozinę valdžią...

Ir staiga praplyšo juodos nedalios uždanga: miestų ir miestelių aikštės pražydo trispalvėmis, aidėjo tautinėmis giesmėmis ir skambėjo laisvės žodžiu. Ir aš bėgau, ėjau, klupau, nors aikštės pakrašty, bet mitinguose dalyvavau, iš Sibiro atsivežta dar tėvo išskobta kryželį kaip vėliavą kėliau. Ir niekas nesmerkė, manęs neniekino, nesijuokė iš mano džiaugsmo ašaromis paplūdusio veido, neatstūmė dėl vargano drabužio. Lygiomis su visais balsavau, lietuvišką valdžią rinkau ir šitvėn šviesesne ateitimi tikėjau. Dėl tos ateities per blokadą paskutinį turtelį, tėvų vestuvinius žiedus, paaukojau, per sausio 13 valdžią nuo tankų gynia, žuvusius maldomis nulydėjau... tikėjau, kad išvysime rusų kariuomenę – bus ramiau, dirbsime tik sau – bus sočiau.

Bet... Jau 8 metai Lietuva laisva, o savo žemės neatgaunui, savo pastatuose negaliu gyventi, o ir kompensacijos už juos nemoka.

Viskas neaiškiamie raštininkų malūne sukasi, veliasi ir nesibaigia: nei galo, nei krašto nematyti. Maža to, mano žemės po 3 ha išdalijamos kaimynams – antrą kartą nacionalizuotos, tik ne okupantų, o savos valdžios... Tuo tarpu pati mažiausia pensija ir kylančios kainos jau kelinti metai verčia pasninkauti. Kai tuo tarpu mus vežę sibiruosna sribai – gauna dvigubas valstybinės pensijas. Kai tuo tarpu Rusijai mūsų mėsa pardavinėjama žemiau savikainos, o iš mūsų kišenių dengiamas skirtumas! Kai buvusiame okupantui elektra tiekiami 6 kartus pigiau nei mums!!

Šito negalima įvertinti kaip naudingą Lietuvai, nors tokį pragaištingą darbą daro mūsų rinkta valdžia. Kai buvom okupuoti – sovietinės valdžios ir jos pakalikų veiksmai buvo suprantami. Bet dabar, kai išvaryta rusų armija, savos valdžios prikišamai kenksmingi Lietuvai darbai verčia ne tik stebėtis. Liūdna buvo, kai iš sibirų grįžusių neįsileido Lietuvon. Nemažiau šiandien – tragiška, kai tie patys draudėjai skiriasi ambasadoriais.

Skaudu buvo rasti išdraskytas sodybas, okupantų užimtus butus. Bet nepakenčiama šiandien, kai dar likusius mūsų turtus susiprivatizavo kolaborantai. Nežmoniška buvo 50 metų okupacinė vergystė kaliniams, tremiams ar persekiojamiems, mušties, naikintiems ar psichiatrinėse loštintiems. Bet šiandien – tapo beviltiška, kai sava valdžia kviečia santarvei su kolaborantais mus, viską praradusius ir nieko neatgavusius. Mus, - kruvinas ir pūluojančias žaizdas dar neužgydžiusius, mus, kurių vienintelis turtas šiandien – tik atmintis ir skausmas.

Ir nebėra vilties, kad 50 metų "buvę" ir per 8 Lietuvos laisvės metus nepraužvę atskliauptų, išpažintų savo netiesą, atgailautų, atsiprašytų ir nusizeminę lauktu

prezidento palydovo žodžius. Bet tas spaudimas padėjo. Buvo prieita prie susitarimo, pagal kurį Izraelis grąžins 13% užimtos teritorijos, o Arafatas sustiprins policinę veiklą prieš ekstremistus palestiniečius. CIA agentai prižiūrės, kad tas įsipareigojimas būtų vykdomas. Be to, Izraelis paleis iš kalėjimo 750 ten uždarytų palestiniečių.

Kai viskas buvo sutarta, Netanyahu sugalvojo dar vieną špą: jis neisąs į Baltuosius Rūmus pasirašyti sutarties, jei JAV prezidentas nepasizadės išlaisvinti žydų šnipą Jonathan Pollardą, kuris prieš 12 metų buvo nuteistas už

šnipėjimą Vašingtonui svarbių paslapčių. Clintonas iš pradžių griežtai atsisakė daryti tokią paslaugą, bet galų gale turėjo nusileisti, kad konferencija nepasibaigtų nesėkme. Sakė, kad Pollard klausimas busiaps peržiūrėtas.

Prie ko čia Izraelio šnipa klausimas? Juk tai neturi nieko bendro su Izraelio ir palestiniečių taikos derybom. Bet prezidentas, būdamas sunkioj padėtyj, pabūgo.

Reikia pripažinti, kad prez. Clintono iniciatyva šį kartą pasisekė, ir Vid. Rytai vėl gali viltis, jog bus atsiekta taika ten.

V.Adamkus ragino baigti savivaldybių ir apskričių karą

Aiškus principas – viešumas

Susitikime kalbėta ir apie šiuo metu tobulinamą Valstybės tarnybos įstatymo projektą.

Prezidentas pageidavo, kad jame būtų aiškiau nustatomi valstybės tarnautojo sampratos kriterijai, o pats projektas turėtų būti suderintas su kitais darbo santykius reglamentuojančiais įstatymais.

V.Adamkus teigė, kad valstybės valdymo modernizavimas turi remtis aiškiais principais – valdžios darbo viešumu ir jos tarnavimu žmonėms, tikra vietos žmonių savivalda. Todėl valdymo reformos būtina išsamiai aptarti su visuomene.

Kalbėjosi ir su premjeru

Lankydamasis ministerijoje, kuri įsikūrusi Vyriausybės rūmuose, V.Adamkus su patarėjais buvo užsukęs ir pas premjerą Gediminą Vagnorių. Vyriausybės vadovo kabinete tuo metu vyko rytinis pasitarimas.

Prezidentas su premjeru maždaug pusvalandį prie kavos puodelio kalbėjosi apie teismų darbą.

Buvo prisimintas didelį rezonansą sukėles Vilniaus pirmosios apylinkės teismo teisėjos A.Šimkūnienės sprendimas pakeisti kardomąją priemonę nusikalstamos "Vilniaus brigados" grupuotės autoritetui A.Ždanovui.

Prezidento ir premjero nuomonės sutapo, kad tokie teisminės praktikos atvejai mažina visuomenės pasitikėjimą šia institucija.

"L.r."

Didžiulė Baltarusijos skola

Ar nėra pareigūnų aplaidumo?

Seimo Socialdemokratų frakcijos seniūnas Aloyzas Sakalas kreipėsi į Generalinę prokuratūrą, prašydamas įvertinti, ar dokumentuose dėl Lietuvos elektros

energijos pardavimo Baltarusijai nėra pareigūnų aplaidumo požymių.

Nuo metų pradžios už elektros energiją Baltarusija Lietuvai yra skolinga daugiau kaip 80 milijonų JAV dolerių. A.Sakalas nuogąstauja, kada Baltarusija atsiskaitys su Lietuva.

Nei garantijų, nei sankcijų

Socialdemokratų lyderį konsultavę teisininkai pripažino, kad akininė bendrovė "Lietuvos energija" elektros energiją Baltarusijai tiekia neturėdama garantijų bei konkrečių atsiskaitymo terminų.

Sutartyse nėra punktų, kurie leistų taikyti sankcijas už netinkamą sutarčių vykdymą.

Teisininkai negalėjo paaiškinti, kodėl pardavėjas, negaudamas pinigų, privalo tiekti elektros energiją iki ginčo išsprendimo.

Už elektros energiją Baltarusija Lietuvai atsiskaito per daugybę tarpininkų.

"L.r."

A.R. pensininkė

Įvairios Žinios

Seimas rudens sesijoje ketina svarstyti Asmenų, susijusių su Lietuva okupavusių ir kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis, prisipažinimo, įskaitos ir prisipažinusių apsaugos įstatymo projektą. Naują, patobulintą jo variantą Seimo posėdžių sekretoriato registravo šio projekto autoriai – Seimo Nacionalinio saugumo komiteto pirmininkas Algirdas Katkus ir šio komiteto narys Algimantas Sėjūnas.

Įstatymo projekte siūloma asmenims, susijusiems su Lietuva okupavusių ir kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis, suteikti galimybę registruotis ir prisipažinti Lietuvos valstybei. Nustatyta jų registravimosi, įrašymo į įskaitą, taip pat jų apsaugos tvarka.

Specialiųjų tarnybų etatinius darbuotojus registruos, taip pat slapta bendradarbiavusius ar bendradarbiaujančius jų prisipažinimu įrašys į įskaitą Konstitucinės apsaugos tarnyba. Siūloma, kad ją steigtų Vyriausybė prie Valstybės saugumo departamento.

Automagistralės Vilnius-Panevėžys 110-ajame kilometre įvyko iškilminga šio kelio užbaigimo ceremonija. Į paskutinės kelio atkarpos atidarymo iškilmes atvyko svečių iš Vilniaus, Panevėžio apskrities, miesto, rajono vadovai, automagistralę tiesiusių bendrovių vadovai ir darbuotojai.

Automagistralę suprojektavo institutas "Lietkelprojektas", statė Vilniaus, Vievio, Ukmergės, Rokiškio ir Panevėžio kelių tiesėjai. Kelių palaiminęs Panevėžio vyskupas Juozas Preikšas sakė, jog jis svarbus dar ir todėl, kad visi šiuo metu jaučiame vienybės stygių.

Nauju keliu, kuris atitinka europinę E kategoriją ir nuo šiol vadinsis E-272, kasdien važiuos ne mažiau kaip 3000 automobilių.

Vilniaus gydytojų komisija leido kvieti į teismą žydų genocidui kaltinamą Aleksandrą Lileikį, bet perspėjo, kad stresai gali būti lemtingi jo gyvybei.

"Dabartinė A.Lileikio sveikatos būklė leidžia jam dalyvauti teismo posėdžiuose ir duoti parodymus, tačiau kiekviena stresinė situacija gali išprovokuoti jo gyvybei pavojingas būklės", - sakoma paskelbtose specialios gydytojų komisijos išvadose.

Anot medikų komisijos pirmininko, Vilniaus miesto universitetinės ligoninės direktoriaus pavaduotojo Henriko Ulevičiaus, tokia formulėte gydytojai "pasidalijo atsakomybe" su teisėjais.

Dabar teismas turės apsispręsti, ar kviesti A.Lileikį į teismą.

Gydytojai nutarė sprendimą priimti susipažinę su ankstesnėmis ligos istorijomis, tačiau neapžiūrėdami paties A.Lileikio.

Rugpjūčio 6-ąją Sietele prasidėjusio Didžiojo tukstantmečio taikos žygio dviračiais aplink pasaulį dalyviai jau įveikė daugiau nei 3600 kilometrų ir pasiekė Meksikos sostinę.

Iš Meksikos žygeiviai patrauks į Gvatemalą, kitas Centrinės ir Pietų Amerikos šalis. Kitų metų pradžioje laivu

ketinama pasiekti Afriką. Birželio mėnesį Taikos žygio dalyviai atvyks į Lietuvą, po to iškeliaus į galutinę kelionės vietą – Hirosimą. Žygi planuojama baigti 2000 metų sausio 1 dieną.

Žygyje dalyvauja keturi Lietuvos keliautojai – 47 metų fizikas Sigitas Kučas, 31 filologė Goda Čiplytė, 62 metų ekonomistas edvardas Žižys ir istoriją studijuojantis 35 metų Gediminas Vasiliauskas.

Austrijos, Lenkijos, Čekijos, Vengrijos, Slovėnijos ir Vokietijos prezidentai per susitikimą Vienoje pabrėžė Europos Sąjungos (ES) plėtros svarbą. Bendrame pareiškime sakoma: "Netikrumo ir krizių kupiname pasaulyje labiau negu kada nors anksčiau reikia suvienyti Europą".

Saugumo, stabilumo ir gerovės raktas yra lygiateisė koegzistencija.

Bendrame prezidentų pareiškime nebuvo įvardytos konkrečios kandidatės į ES nares. Į oficialias derybas ES ligi šiol yra pakvietusi Lenkija, Čekija, Vengrija, Slovėnija, Estija ir Kipra.

Helmutas Kohlis pasitraukė. Šešioliką metų jis buvo Europos variklis, švytuoklė, politinių ir ekonominių pokyčių iniciatorius. Išėidamas H.Kohlis Europos Sąjungoje palieka tuštumą.

"H.Kohlis buvo paskutinis politikas, šventai tikėjęs Jungtinių Europos Valstijų ateitimi, nors pastaraisiais metais jam teko mažiau akcentuoti šią mintį, nes tam ne visai pritarė Vokietijos rinkėjai. Naujoji karta yra pragmatikai, neturintys didingos Europos vizijos", - teigė vienas garbaus amžiaus Vokietijos diplomatas.

Europos Sąjungos valdžios atstovų ir ekspertų teigimu, šiuo metu nėra tinkamo kandidato, kuris galėtų užimti neoficialaus ES vadovo vietą.

G.Schroderio pergalė užbaigė ne tik H.Kohlio vadovavimo Europai laikotarpį, bet kartu ir Vokietijos politikos, pasibaigus šaltajam karui, skirsnį.

Politinio gyvenimo verpetas, į kurį pavyko įsisukti H.Kohliui, įrašė jo vardą į istoriją, kaip ilgiausiai Vokietiją valdžiusio kanclerio nuo pat Otto von Bismarcko laikų.

Naujasis Vokietijos kancleris Gerhardas Schroderis lankėsi Paryžiuje. Šiuo vizitu siekiama išsklaidyti susirūpinimą, kad Vokietijos noras sustiprinti bendradarbiavimą su Didžiąja Britanija gali sumenkinti Prancūzijos vaidmenį Europoje.

Prancūzijos ir Vokietijos bendradarbiavimas yra itin svarbus Europos Sąjungai ir bendrai Europos valiutai, kuri Europos Sąjungoje bus pradėta įvesti sausį. Abi valstybės yra didžiausios viena kitos prekybos partnerės.

Tačiau kilo nuogastavimų, kad Vokietijos parlamento rinkimus laimėjęs socialdemokratas G.Schroderis daugiau bendradarbiaus su Londonu. Be to, Vokietijos ir Prancūzijos santykius šiek tiek pablogino įtampa, kilusi, kai Bona neparėmė Prancūzijos

kandidato į Centrinę Europos banką.

Būsimosios Vokietijos kairiojo centro vyriausybės programa pradeda įgauti konkrečių bruožų. Derybų dėl koalicijos metu Socialdemokratų ir Žaliųjų partijos priėmė keletą istorinių sprendimų.

Buvo nuspręsta suteikti pilietybę milijonams šalyje gyvenančių imigrantų, įteisinti homoseksualistų santuokas, narkomanams gydyti leisti naudoti heroiną ir etapis pradėti atominių jėgainių demontavimą.

Derybų rezultatais liko nusivylę tik marihuanos mėgėjai, nes socialdemokratai atmetė žaliųjų pasiūlymą prilyginti kanapę alkoholiui ir taip įteisinti šio lengvojo narkotiko varotiją.

Pirmąkart pasaulyje atlikta operacija, kurios metu žmogui, netekusiam rankos, buvo prisiūta mirusio donoro ranka.

11 valandų trukusią labai sudėtingą operaciją Liono mieste Prancūzijoje atliko daugiatautė chirurgų komanda.

"Tai ypač svarbus medicinos laimėjimas. Jį galima sulygtinti tik su pirmąja širdies persodinimo operacija", - teigė laimingasis naujos

rankos savininkas australas Clint Hallam, kuris neteko rankos dirbdamas elektriniu pjuklu prieš ketverius metus.

Australų mikochirurgas Earl Owen – vienas iš aštuonių operacijoje dalyvavusių chirurgų – teigė kad operacija vyko sėkmingai.

Prancūzijos, Italijos ir Britanijos chirurgų komandai puikiai pavyko sujungti visus kaulus, kraujagysles bei odą.

Praeis dar daug savaičių, kol taps aišku, ar ši operacija tikrai sėkminga.

Australijos vyriausybė sustabdė prekybą viena svarbiausių šalies eksporto prekių – vilna, taip užkirsdama kelią dramatiškam vilnos kainų nuosmukiui.

Vilnos kaina pasaulio rinkose šiemet sumažėjo 36 procentais. Dėl smukusios šios prekės paklausos Australijoje susikauptė 1,05 mln. ryšulių neparduotos vilnos atsargų.

Siekdama padėti ūkininkams, Australijos vyriausybė 1999 metų liepą planuoja išpirti vilnos atsargas.

Australijos ateities sandorių biržoje kilo tikra panika, kai kilogramas avių vilnos atpigo iki 4,29 Australijos dolerio.

Buvusi viena svarbiausių Australijos eksporto prekių, vilna šiuo metu duoda vos 3 mlrd. Australijos dolerių pajamų.

Atsiveikinant su dr. Alfonsu Viliūnu

(Atkelta iš 2-tro psl.)

AK: Padėjote stetoskopą rugpjūčio 31 dieną. Kodėl ši data? Ka planuojate netolimoje ateityje?

AV: Už tai kad baigiasi mano registracija. Nors aš jau atsistatydinau, bet atnaujinimui formą dar visticiek atsiuntė. Ką toliau darysiu, pažiūrėsiu. Reikia sutvarkyti savo kabinetą. Išduoti buvusiems pacientams kai kuriuos dokumentus ir t.t. Reikia abiem pailsėti, ypatingai mano žmonai

Jadvygai kuri per ilgą eilę metų tvarkė visus raštinės reikalus. Ačiū jai. Dabar turės daugiau laiko pailsėti ir pasidžiaugti anūkais.

AK: Dėkoju mielas daktare Alfonsai už šį pokalbį. Esu giliai dėkingas Jums ir Jūsų žmonai Jadvygai už suteiktą nuoširdžią pagalbą ligos atvejais ir bendrai patarimais gyvenimo kelyje. Daug sveikatos ir ilgų saulėtų metų Jums ir poniai Jadvygai ateities keliuose.

Kalbėjosi A. Kramilius

Penki atsakymai...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

dalyvaus prikėlime? Atsakymas trumpas, bet aiškus: "kurie pasirodys verti dalyvauti aname pasaulyje". Pagal kitus vertimus: "kuriuos Dievas laikys vertais". Be abejonės, tai visi tie, kuriems tinka biblinis "teisiojo" vardas. Daugiau, bent šioje teksto atkarpoje, nepasakytą. Atkreipkime dėmesį, kad tekste alternatyvos nėra nė šešėlio: kalbama tik apie amžinąjį gyvenimą su Dievu danguje. Alternatyva pateikiama visiškai kitokio lygmenis: prikeltas arba neprikeltas, t.y. amžinai miręs arba gyvenąs ir toliau.

Nuo atsakymo į šį klausimą priklauso kito klausimo atsakymas: kas prikeltas? – Dievas, kuris teisųjį randa šito vertą. Mk 12, 24 ir Mt 22, 29 atsakoma dar aiškiau: "Dievo galybė". Prikėlimas – vienkartinis Dievo veiksmas, tiesiog Jo kvietimas gyventi. Jokiū būdu tai ne "sielos nemirtingumas", kuris kiekvienam žmogui suteiktų teisę amžinai gyventi.

Ir štai lieka dar vienas klausimas: *koks* bus prikeltųjų gyvenimas? Mes neturime nė vieno teksto, kuriame būtų gražiai aprašytas laimingųjų gyvenimas danguje. Sadukiejams atsakoma tik negatyviai. Be abejonės, tai nebus šio gyvenimo tąsa kaip vaizduojasi fariziejai: jie mano, kad mus lydės tie patys reikalai ir potroškiai, kylantys iš žmogaus kūniškumo, t.y. noras valgyti, gerti ir lytiškai santykiuoti. Daug tikslesnis apibūdinimas, kad prisikėlusieji "bus tolygūs angelams"; žinoma, jie netaps angelais, kaip buvo taip ir liks tie patys konkretūs žmonės.

O vis dėlto pasakytą kai kas ir pozityviau apie anapusinį gyvenimą: "jie bus tapę Dievo sūnumis ir dukterimis". Betgi jie tokie ir buvo! Vis dėlto pažado esmė kita: dabar jie labai sodriai *išgyvens tą buvimą Dievo vaikais*. Kas anksčiau buvo vien tikėjimo ir malonės pažadas, dabar bus išgyventa tikrovė. Pats Dievas bus išrinktųjų gyvenimo turinys. Dievas dabar yra jiems "viskas visame kame" (I Kor 15, 28).

"Bažnyčios žinios"

"Tėviškės Aidams" spalio mėnesį aukojo

160 dol. J.G. Lubickas; 70 dol. B. ir O. Poškai; po 10 dol. A.Kalvaitienė, V.Maleckas, P.Mažylis, A.Pečiulis, B. ir O.

Vitkauskai: po 5 dol. O.Jarmalavičienė, K.Milinskas. Nuoširdiausia padėka aukojusiems.

"T.A." Administracija

Vytautas Didysis Kunigaikštis - Lietuvos Valdovas

visiškai buvo sumušti, kova laimėta su didele pergale!

Spaudai paruošė Marytė Sidlauskienė

Vytautas gimė apie 1350 m. senoje arba aukštoje Trakų pilyje prie Galvės ežero (pusiasalyje) gražioje apylinkėje, tarp banguojančių, miškais apaugusių kalnelių ir daugybės ežerų bei ežerėlių. Abu tėvai – Kęstutis ir Birutė Vidimantaitė – lietuviai, laikė grynai lietuvišką dvarą su senomis tradicijomis ir kietu nusistatymu ginti tėvynę nuo svetimų įsiveržėlių.

1382 m. Rugpiūčio 15 d. Kęstučiui (Vytauto tėvui) mirus, į plačią istorijos areną išeina Vytautas. Tai buvo neaukšto ūgio vyras, smulkii veido bruožų, didelėm protingom akim, judrus, temperamentingas ir labai greitas orientacijoje ir veiksmuose. Jis ilgai buvo savo tėvo stambios asmenybės nustelbtas – jau apie 32 m. amžiaus, o dar neturėjo progos pasireikšti ir tur būt, tada dar mažai kas galėjo numatyti, kad tai genialus žmogus, būsimasis Lietuvos didvyris, žymiausias to laiko Europos politikas ir didžiausias tuo laiku valdovas.

Apskritai apie jo jaunystę labai mažai težinoma. Dar berniukas būdamas Vytautas, be abejonės, buvo tėvo palydovas medžioklėse (anų laikų mėgiama pramoga) ir karo žygiuose, kurie tais andringais Kęstučio viešpatavimo metais buvo nepaliaujami. Jau 1362 m. jis stebėjo Kauno apgulimą, 1365 m. išgyveno kryžiuočių puolimą į Trakus bei Vilnių, 1370 m. pirmą kartą, jau veikliai dalyvauja kautynėse, žygiuoja su tėvu prie Rudavos, o 1371 m. jau savarankiškai atlieka dėdės Algirdo jam pavestą uždavinį – sunaikina kryžiuočių užnugaryje karui paruoštus maisto, ginklų bei kitokių reikmenų sandėlius. O taip pat jis lydi Algirdą į Maskvą, susipažįsta su klajokliais totoriais.

Vytautas turėjo progos savo tėvo ir dėdės Algirdo vadovybėje išeiti puikią valdovo ir kario mokyklą. Nuo pat jaunystės dalyvavęs karo žygiuose, jis raitas apkeliavo Lietuvą skersai ir išilgai, gerai pažino jos kelius ir kelelius bei jos žmones. Vilniaus ir Trakų pilyse jis susitikdavo su įvairiais svetimtaučiais, su vokiečių pirkliais, ordino riteriais, rusais, lenkais, totoriais ir kitais, galėjo išmokti daug kalbų, susipažinti su įvairiomis tikybomis ir skirtingais papročiais, prisiklausyti pasakojimų apie tolimus kraštus – anų laikų supratimu plačiai apsišviesti ir išplėsti akiratį. Vytautas buvo vienas iš labiausiai apsišvietusių to laikotarpio žmonių, gerbė mokslą ir ypač vertino jo praktiškus laimėjimus. Be lietuvių kalbos, dar mokėjo vokiškai, lotyniškai, lenkiškai, rusiškai ir suprato totoriškai. Mokėjo jis ir rašyti, bet jo rašto nėra likę nė žodžio, nes visi laiški bei raštai anais laikais buvo rašomi sekretorių. Buvo santūrus valgyne, vyno ir kitų svaigančių gėrimų visai nevartojo.

Jis jungė savyje Rytų ir Vakarų žmogaus savybes: rytiškai plačių užsimojimų kilnus valdovas, drauge vakarietiškai išauklėtas savo laikui pažangus ir riteriškas.

Labai didelės ambicijos žmogus, jis tačiau niekad nedirbo sau, o visad tik savo didžiulei

VYTAUTAS
Didysis Lietuvos Kunigaikštis
1611 metų raižinys

valstybei – Lietuvai. Tačiau niekuomet Lietuva nebuvo nei žygių pergalemis, nei klestėjimu, nei valdomų žemių plotu didesnė ar galingesnė kaip viešpataujant Vytautui. Tuomet Lietuvos valstybės valdomi plotai buvo nuo Baltijos iki Juodosios jūros, o gyventojų tikroje Lietuvoje XIV-jo amžiaus pabaigoje – Vytauto laikais galėjo būti tarp 300,000 iki 400,000 (4-6 žmonės 1 kv. kilometre).

Kaip valstybės vyras, jis yra pats žymiausias iš visų Lietuvos valdovų, tik jis vienas tėra vadinamas Didžiuoju. Jo nuopelnai valstybei yra nepaprastai dideli, net ir vėlesni didieji Lietuvos kunigaikščiai visais atžvilgiais jį laikė sau pavyzdžiu.

Lietuvos raštų pradžia.

Pagoniškoji Lietuva nepaliko apie save jokių raštų. Pirmieji Lietuvos raštai buvo savos kronikos atsiradusios Vytauto laikais. Jos buvo parašytos jo rūmų įtakoje, o gal net jo paties įsakymu. Jos rašytos tą pačią gudų rašto kalbą, kuria buvo rašomi ir visi vidaus reikalų raštai. Tų kronikų atsirado net keletas, o viena tuojau buvo išversta ir į lotynų kalbą. Tai pirmosios Lietuvos istorijos. Iš jų jau aiškiai matyti didelis valstybinis susipratimas. Jose gėrimasi ir didžiuojamasi Lietuvos praeitimi, garbinamas Vytautas ir jo darbai.

Lietuvos prekybos klestėjimas labiausiai pagyvėjo irgi Vytauto laikais. Jis būdamas geras krašto šeimininkas labai vertino prekybą, žinodamas, kad ji turtina kraštą. O be to, pajamos iš prekybos padidino jo neišsenkantį įdą.

Vytautas perėjo iš pagonių į krikščionybę priimdamas katalikų tikėjimą. Apsikrikštijo 1382 m. rudenį Tepluvos pilyje kukliai be jokių iškilmių pas kryžiuočius. Gavo Vyganto vardą.

Po dviejų metų, rytų politikai išlaikyti 1384 m. Vytautas vėl apsikrikštijo priimdamas stačiatikių tikėjimą, per šį krikštą gavo Aleksandro vardą.

Dar po dviejų metų 1386 m. vasario 15 d. Krokuvoje, Vavelio pilyje, trečią kartą jis apsikrikštija priimdamas katalikų tikėjimą ir pasilaikė Aleksandro vardą, kurį

buvo gavęs priimdamas stačiatikių krikštą. O, taip pat 1386-7 m. apkrikštijo visą lietuvių išskyrus žemaičius, kurie apsikrikštijo vėliau. Vytautas Lietuvoje pristatė daug bažnyčių ir suartinio glaudesnius santykius su Vakarais. Taip Vytautas sukūrė Europos valstybę Lietuvą ir paruošė kelią prie politiškai įtakingų Vakarų valstybių. Jis viską darė dėl krašto garbės ir gerovės.

1392 m. Vilniuje Šv. Stanislavo bažnyčioje, Vilniaus vyskupo Andriaus Vosilos Vytautas ir jo žmona Ona, labai iškilmingai buvo pakelti į Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio sostą.

Vytautas turėjo dvi žmonas. Pirmoji jo žmona buvo Ona – lietuvė ir motina Vytauto vienintelės dukros – Sofijos, kuri vėliau ištekojo už Maskvos didžiojo kunigaikščio sūnaus Vosyliaus Dimitriaus.

1418 m. rugpiūčio 18 d. mirus jo pirmajai žmonai Onai, tais pačiais metais jis vedė antrą, Alšėnų kunigaikštystę Julijoną, Onos Vytautienės sesers dukrą.

Troško Lietuvai garbės.

Aleksandras Vytautas būdamas karštos prigimties, be galo veiklus vyras, troško Lietuvai garbės ir naujų vaidų, todėl jam niekada netrūko progų kariauti, o pradėjęs kokių žygių, retai kada nesulaukdavo sėkmės. Bet, didžiausia jo nesėkmė buvo Vorsklos mūšis prieš totorius 1399 m. prie Vorsklos upės. Vadinamas "Kryžiaus Žygis". Buvo vadovaujamas paties Vytauto, Net patys kryžiuočiai ėjo po jojo vėliava. Jis susitiko su totoriais prie Vorsklos upės ir skaudžiai pralaimėjo mūšį: žuvo trys ketvirčiai jo kariuomenės ir daugybė kunigaikščių. Pats Vytautas kartu su savo broliu Žygimantu vos išsigelbėjo, pasinaudoję nakties tamsa.

Iš šio mūšio sugrįžęs Vytautas, kaip buvo pažadėjęs, pastatė bažnyčią Kaune (Vytauto), pavadindamas ją Švč. Marijos į Dangų paėmimo bažnyčia.

Jis turėjo daug žygių ir kovų, daug pralaimėjimų, o dar daugiau laimėjimų, bet jo pats didžiausias laimėjimo žygis buvo "Žalgirio mūšis" su kryžiuočiais 1410 m. liepos 15 d. Grunvald. Kryžiuočiai

Siūloma karališkoji garbė.

1420 m. čekai siūlo Vytautui karaliaus vainiką ir būti jų karaliumi. Vytautas atsisakė. 1422 m. čekai vėl maldauja Vytautą būti jų karaliumi, bet jis pasiūlė savo pusbrolių Žygimantą Kaributaitį kaip savo įgaliotinį – vietininką užimti jo vietą. Čekai sutiko. Žygimantas Kaributaitis nuvyksta į Čekiją kaip Vytauto įgaliotinis ir ten turi daug gerų pasisėkimų kovose ir čekai jį pamilsta. Svetimams smarkiai dėl to prieštaraujant 1424 m. Vytautas Žygimantą atšaukia atgal į Lietuvą ir atsižada čekų karūnos bei karalystės.

1429 m. prikaltintas imperatoriaus Zigmanto Liuksemburgiečio, Vytautas nutaria vainikuotis Lietuvos karaliumi.

Lenkijos karalius Jogaila ir visa Lenkija smarkiai priešinosi tam, kad karūnacija neįvyktų. Zigmantas siūlo Vytautui vainikuotis Vengrijoje, ar kitur kur imperijos teritorijoje. Bet Vytautas nesutiko, nes vainikavimasis "... mums rodo, turėtų įvykti mūsų žemėje, mūsų namuose, mūsų tėvynėje", sakė pats Vytautas.

1430 m. vasarą Zigmantas siunčia iš Vienos į Vilnių teisės žinovus – Cigarą ir Rotą (Roth). Paskui juos netrukus turėjo vykti pasiuntiniai su dviem (Vytautui ir jo žmonai Julijonai) puikiais auksiniais su brangiais papuošalais "Niurnbergo auksakalių darbo karališkais vainikais bei Magdeburgo vyskupu", kuris turėjo Vytautą ir jo žmoną vainikuoti. Vytautas ruošiasi puošnioms vainikavimo iškilnėms Vilniuje, kurios turėjo įvykti 8-tą rugsėjo. Lenkai žūtbut nusistatė tą viską sutrukdyti, užstojo visus kelius, kad pasiuntiniai su karūna negalėtų praeiti.

Atėjus 8-tai rugsėjo Vytautas priimineja Trakuose gausybės svečių. O pasiuntinių ir vainikų kaip nėra, taip nėra. Vainikavimas atidedamas iki Šv. Mykolo.

Dabar Vytautas laukė vainiko savo tėvynėje, Gedimino sostinėje, bet nesulaukė.

Spalio 16-tą d. Didysis Lietuvos Kunigaikštis lydėjo Jogailą iš Vilniaus į Trakus. Abu, nežiūrint amžiaus kaip visada raiti. Bet pakelyje Vytautą jėgos staiga apleido: jis krito nuo žirgo ir turėjo toliau važiuoti kunigaikštienės ratuose paguldytas.

Apie dvi savaites Vytautas gulėjo mirties patale savo namuose, mėgiamoje Trakų pilyje. Jis vis nerimavo, diena diena laukdamas pasiuntinių su karūnomis. Ar imperatorius Zigmantas tyčiomis dėsė su insignijų išsiuntimu, ar lenkai tikrai jas pagrobė – lieka iki šiol neišaiškinta paslaptis.

1430 m. spalio 27 d. mirė Vytautas Didysis Lietuvos Kunigaikštis būdamas virš 80-ties metų amžiaus.

Jo mirtis sukrėtė visą Lietuvą. Pašarvotas didžioje Trakų pilies gotiškoje riterių salėje, jis aštuonias dienas buvo gailiai apraudotas – triskart per dieną: iš ryto, per pietus ir vakare. "Visi verkė, netekus tėvynės tėvo, lyg ir nujausdami, kad Lietuvos didybė, kurią jis sukūrė, baigsis su jo mirtimi".

(Nukelta į 7-tą psl.)

p. G. Žemkalnio sutrumpintas paskaitos tęsinys

Rašo Alisa Baltrukonienė

Kas tai yra tie Rytai?

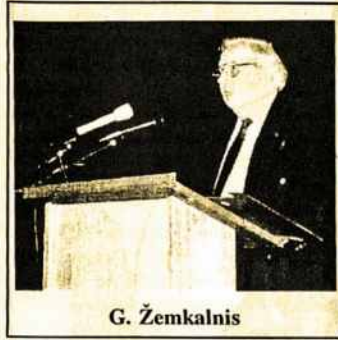
Rytai tai vietovės nuo Karaliaučiaus – Latvijos iki Kamčiatkos. Lietuviai ten gyvena kaip tremtiniai arba gyvena Lietuvos etninėse žemėse. p.Žemkalnis paaiškino, kad etninės žemės yra Lenkijoje (Punskas, Seinai), Rytprūsijoje (irgi mūsų etninė žemė); ne tiek daug Gudijoje, kurioje yra labai daug lietuviškų salų ir net dzūkiškų, nes jie ten visi dzūkiškai ir kalba. Net būtų galima ginčytis dėl etninių žemių ir Latvijos teritorijoje, bet politiniais sumetimais tas neužsimenama.

O tremtiniai gyvena ne vien Sibire. Gal būt apie 10,000 buvusių tremtinių gyvena Ukrainoje, apie 20,000 Karaliaučiaus krašte ir taip pat 20,000 gyvena Latvijoje. Tai yra tremtiniai, kurie po 10-ties metų trėmimo galėjo grįžti, bet ne į Lietuvą. Jie įsikūrė kiek galima arčiau Lietuvos ir ten pasiliko gyventi. Yra ir dar viena rūšis, kurios pačios save vadina "meilės timentėmis". Tai moterys, kurios iškėjo už svetimtaučių ir išvyko su jais į tuos kraštus. Kas yra įdomu, kad jos labai aktyvios lietuviškoje veikloje. Jos vadovauja bendruomenėms ir mokykloms. Tų "meilės timentinių" yra Estijoje, San-Petersburge, Maskvoje, Ukrainoje, Gruzijoje. Jos yra tas motoras lietuviško bendruomenės gyvenimo tuose kraštuose.

PLB Atstovai, gerb. G.Žemkalniui, teko lankytis tuose užsieniuose: Gudijoje 4 kartus, Minske Motinos Dienos proga, Rimdžiūnuose, kur jis įkūrė Baltarusijos Jaunimo Sąjungą. Veikia ten ir didelė vidurinė mokykla, kurią įkūrė Motuzo departamentas. Pelėse yra irgi vidurinė mokykla ir bendrabutis. Gervėčiuose jis buvo atlaiduose. O prieš porą mėnesių atrastas "Apso" kraštas. Jis yra Gudijoje. Tai tokios salos ir kai jas ten surado buvo suruoštos lietuviškos pamaldos, kurios buvo ten atlaikytos po 90-ties metų. Šiaip ten pamaldos vyksta lenkų kalba. Lietuviai kunigas gyvena kur tai toliau, netoli Vitebsko. Jam šį kartą buvo duotas leidimas pamaldas lietuviams laikyti. p.Gabrielius kreipėsi į Vysk. Baltakį, kad jis gal su Popiežium pakalbėtų, kad paskirtų tą kunigą lietuvių kapelionu, tada jam nereiktų kiekvieną kartą prašyti leidimo pas savo vyskupą. Gavo ir p.Gabrielius iš Vysk. Baltakio atsakymą, kad jis gavimui visas pastangas dės.

Kaip PLB Atstovas p.Žemkalnis lankėsi Latvijoje, Karaliaučiaus krašte, Tilžėje. Labai įdomios tos kelionės ir jis sako, kad labai įdomiai tarp savęs susibarę lietuviai ir susiskaldę į dvi grupes. Kas nieko naujo mūsų gyvenime. Tas pat ir Maskvoje ir San-Petersburge. Tie susiskaldymai nėra mirtini susiskaldymai ir, kad daug kur galima surasti bendrą kalbą. Jie gali dirbti bendram labai vienas kitam akių nedraskydami.

Maskvoje jam irgi teko apsilankyti, bet tas buvo tik pakeliui į Krasnojarską. Į Krasnojarską jie važiuavo paminėti 50-ties metų didžiųjų trėmimų sukaktį. Trėmimus iš Lietuvos, kuris vyko 1948-tais metais gegužės mėnesį. Pas mus dabar tradiciniai trėmimus minime birželio 14-tą, "Gedulo ir Vilties

G. Žemkalnis

Dieną", bet tai buvo trėmimų tik pati pradžia. Didieji trėmimai įvyko 1948-tais metais. Tada beveik 40-šimt tūkstančių lietuvių buvo išvežti į Krasnojarsko geležinkelio stotį per dvi dienas. Iš ten jie buvo išskirstyti kur kaip reikėjo. Daugiausia jie buvo plukdomi baržomis Jenisėjaus, Manos upe, miškų darbams, žuvininkystei, sakų rinkimui. Buvo jie vežami ir į Baikalo, į Irkutsko pusę. Krasnojarskas buvo centras į kur juos atvežė. Tik vėliau, kurie buvo arčiau, sugrįžo į Krasnojarską apsigyventi. Tą liudija ir kapai Krasnojarsko kapinėse.

Delegacijos darbas Krasnojarske

Toje delegacijoje buvo 22 asmenys su įvairiais darbo uždaviniais. Pav. Socialinės Globos ir darbo ministerijos žmonių uždavinys buvo išaiškinti, pasirūpinti ir atsakyti į klausimus tremtiniams norintiems sugrįžti į Lietuvą. Dirbo jie ilgas valandas įtemptai.

Iš Genocido dep. Buvo direktorė Kuodytė ir jos pavaduotojas. Jiems buvo svarbu prieiti prie dokumentų, prie statistikos, prie kartotekų, kad žinotume kiek ten lietuvių buvo, kur jie buvo išskirstyti. Jie žinojo kokie skaičiai buvo išvežti. Yra žinoma ir kiek sugrįžo ir kiek ten gyvena. Bet daug dar tokių yra kurių nežinoma kur jie gyvena, o jų yra dešimtys tūkstančių. Reikalinga prieiti prie kartotekų. Pasisekė Krasnojarsko miesto Mero pavaduotoją vakariene valgant vieno pobūvio metu, į kampa nusitempti ir Kuodytė ji prispyrė, kad pasakytų kur yra kartotekos. Jis pasakė, kad visos kartotekos sunaikintos, nes būk tai pats kada tai teiravosi. O Kuodytė tokia užsispyrusi moteriškė, pasakė, kad mes žinome jog kartoteka nėra sunaikinta, kad turime duomenų, kad kartoteka yra išlikusi. Tada Krasnojarsko Mero pavaduotojas jau nusileido ir jis nupasakojo kokiais būdais ir kur reikia eiti ieškoti ir ji buvo surasta.

Delegacijoje buvo taip pat du žmonės iš Lietuvos Ambasados Maskvoje. Jie užsiėmė konsuliniais reikalais – vizos, pasai, - tokie dalykai.

Buvo delegacijoje ir grupė verslininkų ir atstovų iš Kauno savivaldybės. Jie užmezgė ryšius su Krasnojarsko pramonininkais, verslininkais. Jų tikslas buvo ne tik biznį daryti, bet tuo pačiu ir padėti ten gyvenantiems lietuviams surasti darbo sąlygų, nes ekonominės sąlygos ten yra sunkios.

Trys Seimo nariai delegacijoje konsultavosi įstatymo atžvilgiu su tremtiniais. Taip pat buvo pora žmonių iš Motuzo departamento, su kuriais mūsų p.Gabrielius Žemkalnis kartu dirbo. Jie rūpinosi Krasnojarsko ir kitų Sibiro mokyklų

reikalais. Kaip sudaryti ryšį su kitais Sibire gyvenančiais ir būtent kokia jiems reikalinga pagalba.

Krasnojarske yra lietuvių nedidelis choras ir kaip visiems buvo malonu kai išgirdo tą chorą dainuojant. To suvažiavimo atidaryme visi kartu giedojo Tautos Himną. Buvo labai įspūdingas dalykas. Mažas tas jų chorelis ir jie dainuoja tokias dainas kaip "Kur bėga Šešupė". Girdisi, kad jų akcentai toki nelabai lietuviški, bet jie dainuoja iš širdies. p.Žemkalnis paklausė dirigentės gal jiems kokios pagalbos reikia. Pasirodo, kad jiems reikia dainoms gaidų. Parūpino jiems gaidų. Mūsų Melbourne Lietuvių Dienų gaidų repertuaras buvo labai pravarstas ne tik Krasnojarske, bet ir Ukrainoje ir Sibire. Ten dabar mūsų dainos sklinda.

Faktinai Gabrieliumi Žemkalniui teko būti šitos delegacijos vadovu. p.Žemkalnis pasakė, kad senais laikais kai sovietinės delegacijos važiuodavo kur nors, tai vadovo darbas buvo žiūrėti, kad niekas nepabėgtų. Šių problemų jie neturėjo, bet jo pareiga buvo visur prakalbas sakyti ir kalbėti delegacijos vardu, kelti tostus ir sakyti į kieno kito sveikata. Darbas įdomus, tik tai reikia žiūrėti nekartoti tos pačios kalbos, nes daugelyje vietų tie patys žmonės, aišku ir delegacija ta pati. Tema buvo svarbi ir Gabrielius laikėsi to. Reikėjo pasakyti jiems, ne tremtiniams, tiems su kuriais teko susitikti, kodėl komisija atvažiavo ir kas atsitiko prieš 50-šimt metų. Atrodo tą pasisekė Komisijai padaryti. p.Gabrielius sakė, kad turi padaryti ir pastabą, nes jautėsi, kad nežinoma ranka globojo juos Krasnojarske. Ir kaip globojo, prižiūrėjo ir važiuojant pašventinti kryžių, pastatyti kryžių Ovsiankos kapuose, paskui Memos kapuose. Vėž juos iš Krasnojarsko autobusu, 1 ½ val. kelionė. Važiuojant per Krasnojarsko priemiesčius vadovė aiskino, kad, va, žiūrėkite, čia toksai plieno fabrikas, kuriame dirbo 1500 darbininkų. Kitur rodė tekstilės fabriką, kur dirbo 2000 darbininkų. Toliau dar koks didelis medienos fabrikas ir rodydama tuos sovietų gigantiškus atsiekimus sakė, kad dar nuvež į Gežą, tai užtvanka ant Jenesiejaus dėl didelės Hydro-elektros jėgainės. Bet delegacijos vadovas p.Žemkalnis pasakė, kad jie atvažiavo čia ne tuo tikslu ir paprašė, kad galbūt jie galėtų nuvežti juos ir parodyti kur tremtiniai gyvena.

Pamačius jų tą garsiąją užtvanką, Komisija susirinko Zinagorske pas miesto Merą. Ten buvo vaišės kaip reikiant. Prisėjo pakelti taures. Komisijos pirm. G.Žemkalnis kreipėsi į miesto Merą Ipolitą Matvejevičių ir padėjo už malonų priėmimą. Jie pasakė, kad šiandien jie matė įvairius jų atsiekimus, matė ir tą didžiąją užtvanką. Ir, kad važinėjant jiems po kitus kraštus matė jie didelis užtvankas Amerikoje, Hoover užtvanka, matė kai kurie Evana užtvanką Egipte ir Australijos snieguotų kalnų schemą. Visos jos įdomios, bet visos dalykas yra, kad visa šio krašto ekonomika ir taip pat toji užtvanka yra pagrįsta ir pradėta vergų darbu. Kad mūsų žmonės atvežti prieš 50-šimt metų į čia irgi buvo tie vergai. Kad to neturime užmiršti. O anuose kraštuose tos

užtvankos buvo pastatytos laisvų darbininkų, kurie dirbo savo noru ir buvo gerai apmokami. Jie galėjo darbą palikti, išeiti kada jie norėjo. Dar pasakė Ipolitui Matvejevičiui, kad ateity visados taip būtų ir čia. Ipolitai Matvejevičius matomai nuo to neužsigavo, nors ir toliau panašiomis temomis buvo kalbėta ir jam buvo aišku kame čia reikalas.

Na, o pačiame Krasnojarske, delegaciją iš Lietuvos pasitiko tautiniai rūbais pasipuošusios lietuvaitės. Įdomu, kad prieš sėdant į autobusą, jie pastebėjo, kaip ir daugelyje kitų vietų, Gudijoje, Tilžėje, vis dar stovi didžiulis Leninas, stovi ranką iškėlęs, rodo į ateitį.

Su delegacija važiuavo ir p.Gabrieliaus žmona p.Dana. Buvo ir iš prezidentūros patarėjas, kuris vyko kaip turistas su žmona. Krasnojarske juos, dvi poras, atskyrė ir davė geresnius butus apsisostojimui. Visą delegaciją nugaleno į tokį buvusį KGB viešbutį su dar veikiančiais mikrofonais. Bet galėjo jie ir neveikti, nes vėliau pasakojo, kad ten buvo pilna tarakonu.

Krasnojarskas ir pats Sibiras buvo tuo metu gražus. Apie 30 laipsnių šilumos. Apylinkės apie Krasnojarską labai gražios ir jiems labai malonu buvo būti ta prasme. Ir naktimis nebuvo šalta.

Nuvažiavo jie ir į Ovsankos, į Memos kapines, kur pastatyti memorialiniai kryžiai. Važiavo kartu lenkų kunigas ir jis pašventino tuos kryžius. Krasnojarsko kapinėse ant daugumos antkapių užrašai lietuviškom raidėm. Ir buvo galima atpažinti lietuvišką kapą, nes buvo katalikiškas kryžius. Ant kitų kapų buvo pravoslaviškas kryžius arba tiesiog raudona žvaigždė. Pastebėjo, kad Ovsankos kapinėse ir ant lietuvių antkapių užrašyta rusiškai. Tas pat ir Memos kapinėse. Pasirodo, kad iš pradžios jiems neleido lietuviškai užrašyti. O kituose miesteliuose ar kaimuose jau patys tremtiniai savo kapines įkūrė. Ten nutautėjimo problemos yra lygiai tokios pačios kaip Amerikoje ar Australijoje.

Memos kapinėse jie iš tikro tų tremtinių, kurie mirė dirbdami tremtyje, nematė. Jų kapus pamatyti būtų reikėję žygiuoti 2-3 km. Jie buvo kalno papėdėje. Ten jie pradėjo dirbti miškuose, kalnų viršūnėse kirtu medžius ir juos rideno į Memos upę ir paskui plaustais į Jenisiejų ir toliau. Kai tremtinys mirdavo tai jį pakalnėje ir palaidodavo. Tų kapų labai mažai teišlike.

Labai jautrios buvo individualios tragedijos besikalbant jiems su žmonėmis. Vienas tautietis tiesiog verkdamas pasakojo, kad jis norėtų grįžti į Lietuvą, bet jis vedęs rusę, vaikai mokyklose, universitete. Jam tiesiog neįmanoma, nes jo šeima nenorėtų važiuoti.

Papasakojo ir kitą atsitikimą. Tas asmuo šiais metais buvo nuvykęs į Lietuvą, į Dainų ir sporto šventę. Jam yra maždaug 54 metai amžiaus. Visiškai nemoka lietuviškai, jaučiasi vienišas, bet esąs lietuvis. Norėtų grįžti į Lietuvą arba bent su lietuviams būti kartu. Jo motina mirė ką tik jam gimus, tas buvo maždaug 44-45 metais. Tėvas išėjo partizanauti ir žuvo, o jisai pasiliko gyventi su močiute, kuri mirė 1948 metais ir jį atidavė į vaikų prieglaudą. Taip jo

(Nukelta į 8-tą psl.)

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Geelonge spalio 31 d. šeštadienį – Visų Šventųjų šventės išvakarėse už visus mirusius Geelonge lietuvius aukojome šv. Mišias, prel. Pr. Daukniui atvykus iš Melbourno. Pamaldose 11 val. dalyvavo virš 40 mūsų lietuvių parapijiečių, beveik kaip visuomet sekmadieniais. Liturginius skaitymus atliko mūsų pamaldų Maršalka Juozas Gailius. Kunigas tarė švenčių pamokslą, giliam mūsų lietuvių mirusių atminimui, kurių jau beveik didžioji dalis išmirusių iš mūsų lietuvių tarpo. Giesmėmis juos palydėjome į Dangaus karalystę. Visi dalyviai priėmė šv. Komuniją. Po šv. Mišių nuvažiavome į Rytų kapines ir ten už visus mūsų lietuvių brolius ir seses sukalbėjome maldas, tik buvo gana stiprus vėjas. Vytautas Bindokas parvežė į savo namus ir jo žmona p.Meilutė paruošė pietus, ir tada Vytautas Bindokas apvežiojo pas visus sergančius ir prieglaudose, o jų buvo apie 14 įvairiose miesto vietovėse. Aplankėme Bronę Jankienę, Juozą Medelį, Antaną Miliuską, Julijų Každajį, Praną ir Oną Bandzas, Albertą Žvirblį, Oną Dargvainytę, Aleksionus, tik visų pavardžių nebeatsimenu. Jie visi buvo virš 14-gražiai apdovanoti šv. Sakramentais: Atgailos Sakramentu, šv. Komunija ir Ligonijų šv. Alyvos sielos ir kūno sustiprinimui!

Melbourne Švč. Marijos Jūsų Žvaigždės bažnyčioje Visų Šventųjų šventėje lapkričio 1 d. aukojome šv.

Mišias už visus mirusius Melbourne lietuvius, kokio jie tikėjimo buvo, bet jie buvo tikri mūsų Tėvynės Lietuvos Broliai ir Seserys, kad mūsų šv. Mišios juos pakeltų į Dangų! O giesmės buvo naujos įspūdingos, kompozitoriaus Česlovo Sasnausko: "Introitus" – šv. Mišių pradžia, o "Švenčiausioji", "Dieve laukiami Tavęs", "Iš gilybės šaukiuosi". Liturginius skaitymus atliko mūsų "Tėviškės Aidų" redaktorius Edvardas Šidlauskas. Mišioms patarnavo du berniukai – gimnazijos moksleiviai: Povilas Birštonas ir Rimutis Statkus. Mūsų kunigas tarė Visų Šventųjų šventės pamokymą Kristaus žodžiais. Tikinčiųjų maldą pateikė Valentinas Čižauskas, kuri visuomet spindi danas spinduliais! O giesmės buvo taip įspūdingos Visų Šventųjų šventei! Pamaldose dalyvavo lygiai 222 mūsų parapijiečiai.

Visų Šventųjų šventės popietės metu 3 val. mūsų apie 60 lietuvių susirinko prie kapinių raštinės Springvale ir netoliese prie kelių lietuvių kapo atlikome maldas Vėlinių proga pagal Romos Katalikų Apeiginę Vėlinių kapinių maldas. Visi sutartinai atlikome maldas ir jas baigėme "Marija, Marija" giesme ir Tėvynės Lietuvos himnu. Visi jautėme, kad esame ir mes visi Dievo Apvaizdoje! O mūsų kun. Pr. Dauknys buvo žymiai anksčiau atvykęs į kapinių raštinę ir ten teko daugiau pakalbėti apie mūsų lietuvių gausų palaidojimą Dievo globoje.

Pranešimas

80-ties metų sukakties minėjimas nuo Lietuvos Kariuomenės įsikūrimo, įvyksta lapkričio mėn. 22 d.,

sekančia tvarka:

11 val. iškilmingos pamaldos Švč. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje.

1-30 val. minėjimo tąsa Lietuvių Namuose.

Kartu bus minima ir Melb. LKV S-gos "Ramovė" 45-rių metų įsisteigimo sukaktis.

Visos lietuviškos organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis.

Melb. LKV S-gos "Ramovė" Valdyba

Adelaidė

ALB Nepaprastame Visuotiniame Susirinkime išrinkta

ALB Krašto Tarybos Atstovai: Petras Bielskis, Saulius Varnas, Ieva Pocienė, Martynas Pocius, Jūratė Grigonytė, Birutė Mikužienė, Romas Pocius ir Alfredas Vitkūnas.

Ex Officio dalyvaus: PLB Seimo atstovė ir Apylinkės pirmininkė Janina Vabolienė, PLB Seimo atstovas ir Archyvo vedėjas Viktoras Baltutis ir PLB Seimo atstovas Vytautas Patupas.

P.A.L.M. Dr-jos Ink., 1998 m. rugsėjo mėn. 27 d. įvykusiame metiniame susirinkime išrinkta valdyba pasiskirstė pareigomis: pirmininkė – M.Stačiūnienė, vice-pirm. – V. Pranckūnienė, sekretorė – N.Arminienė, išdininė – G.Baškuvienė ir V.Arlauskienė, valdybos narės – E.Bernaitienė ir N.Ilgūnienė.

Mūsų mirusieji: A.† A.

Alfonas Lisajus – Lisantey

A.A. Alfonso Lisajus gyveno Gilbertone, S.A. Mirė po trumpos ligos, rugsėjo 29 d. sulaukęs 84 metų amžiaus. Velionis Alfonso buvo gimęs Prienuose, Lietuvoje. Tėvynėje atliko karinę tarnybą, o vėliau buvo gen.Plechavičiaus kariniame dalinyje.

Iš Vokietijos Alfonso su kitais tautiečiais imigrantais atvyko Australijon. Čia darbo tarnybą atliko kirsdamas cukrines nendres, o po to apsigyveno Adelaidėje, kur dirbo vienoje ligoninėje. Darbovietėje susipažino darbininkę anglę merginą ir ją vedė. Margarita ir Alfonso Lisajai užaugino dvi dukras, kurių viena gyvena Šiaurinėje Amerikoje, o antroji – Adelaidėje.

Sveikinimas

Sveikiname mylimą, brangią TETĄ, DĖDIENĘ, KRIKŠTO MAMYTĘ

SAULUTĘ – SAULENĘ PUSDEŠRIENĘ

Garbingo Amžiaus Sukaktyje

Džiaugiamės Jūsų nuveiktų darbų gausybe nuo pat pirmųjų Šv. Kazimiero Parapijos kūrimosi dienų, besirūpinant, kad tik nenutiltų lietuviškas žodis, lietuviška daina, neužgęstų meilė Brangiai Tėvynei.

Mieloji mūsų Tetute, Dėdiene, Krikšto Mamyte Saulute, Jūs niekada neužmirštat ir didelio mūsų giminės ratelio mus visus šiluma apgaubdama, lyg tikroji dangaus saulutė. AČIŲ JUMS!

Aukščiausiojo Palaima telydi Jus ir tolimesniuose Jūsų gyvenimo žingsniuose, žengiant su kūrybine dvasia, giedria nuotaika, dainos garsams lydint, į viltingą ateitį.

Jus mylintis Stepanų, Kubilių, Rupinskių ir Bardauskų šeimų Atžalynas

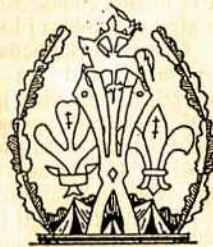
- 1918.11.14. Vilnius - 1998.11.14 Adelaidė -

Didžiai Gerb. Saulenę Pusdešrienę

"Tėviškės Aidų" bendradarbę, garbingo amžiaus sukakties proga sveikinu. Linkiu dar daug darbinių – kūrybinių metų Adelaidės Lietuvių Bendruomenėje. Aukščiausiojo palaimoje teišsipildo visi Jūsų troškimai.

"Tėviškės Aidų" redaktorius E.Šidlauskas

LSS Rajono Vadija

vasaros metu galima leisti tik saugiose vietose ir tik griežtai priežiūrai esant!

Per vis kas naują posėdį gerai ruošiama stovyklos programa, labai gerai pateikia Seserijos atstovė v.s. Rasa Statkuvienė, mūsų Brolijos Atstovas v.s. Narcizas Ramanauskas, ypatingai gerą stovyklos programą ruošia ir naujasis paskautininkas Linas Šeikis, bet atsiliepia ir visi posėdžio nariai.

Stovyklos mokestis iš šeimos pirmas \$160, antras \$140, trečias po \$120, ketvirtas \$80. Tai sudarome gerą maitinimą, pramogas, net ir baidarėmis paplaukyti, bet svarbiausia ir mūsų Tėvynės Lietuvos žymiausieji įvykiai ir lietuviškos dainos aidės vakarais, kol ir lauzai užges! Skautybė rūpinasi dorai išauklėti ne tik savo, bet ir kitų vaikus!

Baigus posėdį mūsų Rajono Vadas v.s. Henrikas pasveikino mūsų kunigą v.s. dr. Pr. Dauknį – tą dieną – spalio 27-tą sulaukęs jau 78 metus. Visi pagiedojo "Ilgiausių Metų" ir dar prie kavutės pasikalbėjom. Sekantis posėdis bus lapkričio 17 d. antradienį 7 val. vakare.

P.D.

Vytautas Didysis Kunigaikštis - Lietuvos Valdovas

(Atkelta iš 5-to psl.)

Svečiai, susirinkę jo vainikavimui, dabar lydėjo jį į amžiną atilsį.

Vytautas buvo palaidotas Vilniaus katedros bažnyčios rūsyje, po jo vardu pavadinta koplyčia, kurią pats pasistatydino ir puošniai

Visa šeima dviem atvejais kurį laiką gyveno ir darbavosi Š.Amerikoje, o prieš eilę metų sugrįžo Adelaidėn, kur vertėsi turistų viešbučiu.

Velionies Alfonso laidotuvės buvo spalio 6 d. antradienį. Cheltenham kapinių krematoriumo koplyčioje airis kunigas sukalbėjo laidojimo maldas. Velionis Alfonso tegul ilsisi ramybėje, lydimas tikinčiųjų maldų.

J.N.P.

įrengė.

Liūdna žinia apie jo mirtį, toli, toli nuaidėjo, per rytų ir vakarų valstybes, kurios skaudų – liūdną aidą dar ir šiandien tebegirdime bei jaučiame savo širdyse.

Valdove, štai esu tavasis kūriny,
Didžiosios išminties pašauktas
sutvėrimas.
Tu siela mano sielos, Tu širdies
širdis,
Tik iš Tavęs gyvenimo malones
imam.
(G.R. Deržavinas)
Iš knygos "Gyvenimo
Problemos Sprendimas"
surinko MM

p. G. Žemkalnio sutrumpintas paskaitos tęsinys

(Atkelta iš 6-to psl.)

gyvenimas toliau ir vystėsi rusiškoje vaikų prieglaudoje, kariuomenėje. O jis vistiek jaučiasi lietuvis, atradęs savo šaknis.

Su šita delegacija važiavo ir trys buvę tremtiniai – trys Seimo nariai: Kazys Kuzminskas (kuris Krikščionių Demokratų partijos atstovas Lietuvoj Seime). Jis kažkaip tai sugebėjo susiorganizuoti automobilį ir nuvažiavo į tremties vietą, kur jis su savo tėvais buvo. Ten jis surado savo broliukų kapus. Ten jis suvyniojo žemės į skarelę ir parvežė į Lietuvą savo motinai. Jam teko sutikti ir pora vietinių gyventojų, kurie jį prisiminė. Ir viena moteriškė dejavo kokia čia dabar betvarkė, viskas apgriuvę ir ji sakė jam, kad ot vėl jus atvežtų čia, tai padarytumete tvarką. Ji sakė, kad tas atvežimas tai buvo geras Stalino nuopelnas. Ir visai rimtai ji tą pasakė.

p. Gabrielius ir pasakojo, kad su jais važiavo lenkų kunigas. Lenkai ten yra įsteigę misiją, bet nėra jie lenkų misionieriai. Jie vienuoliai, vienuolių ordino iš Ispanijos, bet tautybės jie lenkai. Neteko pastebėti kad iš jų pusės būtų koks stūmimas į lenkiškumą, koks nors šovinizmas. Priešingai, sekmadienį bažnyčioje kai buvo pamaldos į kurias susirenka lenkų, vokiečių ir lietuvių, tai tos pamaldos buvo skirtos paminėti tai išvežimo sukakčiai. Leido giedoti lietuviškai "Pulkim ant Kelių" ir "Marija, Marija" Dvasiniu atveju buvo puiku.

Sibire dabar nėra nei vieno lietuvių kunigo. Tās lenkų kunigas Antoni sakė labai norėtų, kad būtų lietuvis kunigas, kuris galėtų lietuvius aptarnauti. Jie ten radijo stotyje nusipirkę sau laiko, paruošia programas. p. Gabrielius paklausė kunigo Antonio ar jie paleistų per Radijo pasveikinimą lietuviškai iš mūsų vyskupų. Atsakė, kad mieliai paleistų lietuviškai.

Kalbantis jam su tėvu Antonium, kuris parodė kokia didelė jo parapija: Ji nuo Azijos iki pačios šiaurės. Ta teritorija yra už Europą daug kartų didesnė. Į tolimus kraštus jis skrenda lėktuvu, o arčiau jis važiuoja automobiliu. Paklaustas ar ir lietuvių atsiranda?

Jis atsakė teigiamai. Jis sutiko nuvežti informacijos lapelių, ar laikraštelį. Per šį užmegstą ryšį galima bus ieškoti toliau lietuvių.

p. Gabrielius jau Krasnojarske pasiteiravo bendruomenės pirmininko, kiek yra pas juos lietuvių? Sužinojo, kad yra 300 registruotų, o kai sužinojo kad atvyko iš Lietuvos komisija, atsirado dar 20-šimt, kurių nežinojo, kad yra. Bendruomenės pirmininkas sakė, kad ten dar yra tūkstančiai. Kai važiuoji iš Jenisiejaus iki Ledinuotojo vandenyno ten dešimtys tūkstančių yra, bet nėra ryšio su jais.

Delegacijai teko girdėti iš svetimtautčių, kad Lietuva yra valstybė, kuri daugiausia padeda savo tremtiniams. Ir čia nėra abejonės.

Išvykos vadovas p. G. Žemkalnis sužinojo iš grupės, kuri davė informaciją dėl grįžimo į Lietuvą. Norintieji sugrįžti į Lietuvą klausė ką Lietuva duoda? Ko galima tikėtis atvykus iš Sibiro į Lietuvą?

Gabrielius kalbėdamas su jais pasakė, kad jie turėtų neužmiršti, kad ne vien jie buvo apiplėšti, nuskriausti, apvogti. Visa Lietuva buvo 50 metų plėšiama, išnaudojama. Lietuva nėra turtinga valstybė. Nors ji ir labai norėtų viską duoti, kad galėtų sugrįžti į Tėvynę tautiečiai ir patogiai gyventi. Kiek galima – daroma. Daroma daugiau negu bet kokia kita valstybė daro savo tautiečiams.

Kai delegacija išvažiavo iš Lietuvos buvo 22 žmonės, kurie vienas kito nepažino. Sugrįžę visi buvo draugai. Už 10-ties dienų jie vėl visi susitiko pas p. Žemkalnius namuose. Jų dviejų kambarių bute sutilpo visa 20-šimt žmonių. (Du iš Maskvos negalėjo atvažiuoti). Buvo apkalbėti planai sekantiems metams. Yra numatytas planas ekspedicijai į Sibirą. Plaukti upe ir visur pakraščiuose ieškoti lietuvių.

O Jenisiejaus upėje didelės laišos paviršiuje plaukia – šimtai jų. Tiesiog su pagaliu gali mušti, baigdamas užtikrino p. Gabrielius Žemkalnis.

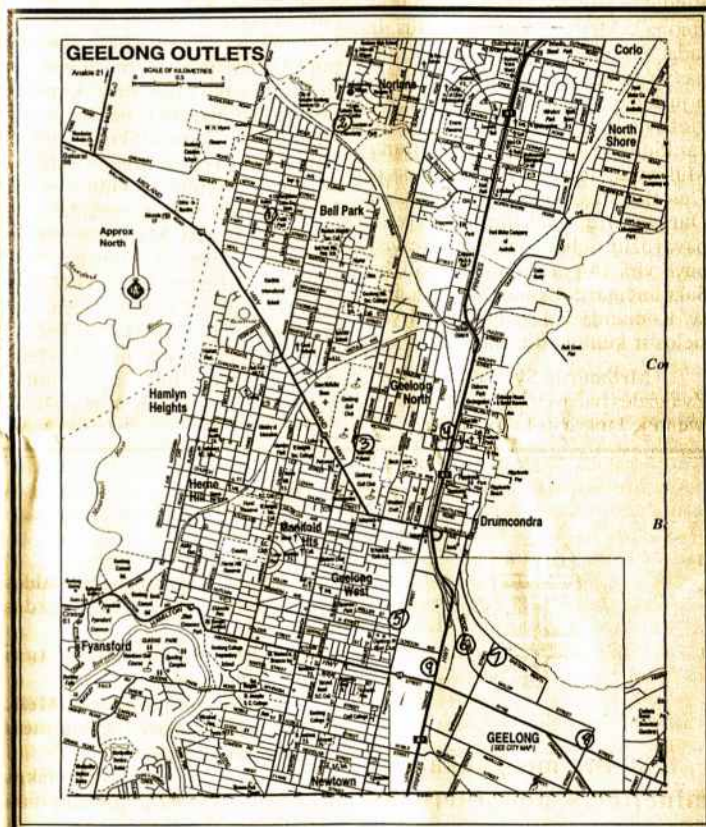
Susirinkę Melbourne lietuviai į Melbourne Lietuvių Namų teatro salę su dideliu susidomėjimu

XX-tųjų Australijos Lietuvių Dienų parengimų vietovės Geelonge

(Vietovių adresai ir žemėlapis numeruoti)

1. Registracija, Konferencijos, Muzikos ir Literatūros Popietė, Lietuvių Namai, Beauford Ave., Pettitt Park, Bell Post Hill. Telef. (03)52787507.
2. Sportas, Tautinių šokių šventė, Corio Leisuretime Centre, Anakie Rd., Bell Park.
3. Susipažinimo vakaras, Golf View Hotel "Sphinx", 2 Thompson Rd., North Geelong.
4. Šventės atidarymas, "Arena", Victoria St., North Geelong.
5. Naujų Metų Balius, West Town Hall, Pakington St., West Geelong.
6. Iškilmingos Pamaldos, Šv. Petro ir Povilo bažnyčia, Malone ir Mercer Sts., Geelong.
7. Dainų šventė, "Costa Hall", Deakin Uni., Esplanade, Eastern Beach.
8. Adelaidės Teatras vaid. "Sekminių vainikas", "Shenton Theatre", Geelong High School, Ryrie ir Gordon Sts., East Geelong.
9. Meno Paroda, Gordon Callery, Fenwick St., Geelong.

p. Žemkalnio paskaitos klausėsi ir vis prašė daugiau. Buvo ir klausimų, kuriuos prelegentas visiems patenkinamai atsakė. Bendruomenės pirm.

Andrius Vaitiekūnas padėjo gerb. Gabrieliui Žemkalniui už įdomią paskaitą ir įteikė jam knygą apie Sovietų Sąjungos subyrėjimą ir Lietuvos rolę tam procese.

Voruta

Lietuvos istorijos laikraštis

Lietuvos istorijos laikraštis "Voruta", leidžiamas Vilniuje nuo 1989 m. spalio 24 d. keturis kartus per mėnesį. Tiražas šiuo metu – 3200 egz. Apimtis – 4 spaudos lankai (16 puslapių). "Voruta" skiriama Lietuvos istorinei sąmonei ir tautinei savimonei ugdyti, istorijos publicistikai puoselėti ir istorijos mylėtojų darbams skelbti. Autoriai: istorikai, mokslo darbuotojai, politikai, rašytojai, publicistai, mokytojai, kraštotyrininkai, istorijos mylėtojai. Svarbesnės temos: Lietuvos istorijos dalykai nuo seniausių laikų iki mūsų dienų.

Lietuvos bažnyčios istorija ir parapijų istorijos. Rytų Lietuvos lietuviškų mokyklų istorijos. Lietuvių išėvijos istorija ir lietuvių bendruomenių gyvenimas. Lietuvos-Lenkijos tarpvalstybiniai santykiai.

Skaitytojai: mokyklos, bažnyčios, globos namai, Lietuvos kariuomenės struktūros, visuomeninės organizacijos, lietuvių bendruomenės užsienyje.

Manome, kad Jus sudomins "Voruta", mieliai ją užsiprenumeruokite ir skaitykite. Prenumerata metams Australijoje – oro paštu 70 Aus D., paprastu paštu 42 Aus D. Apmokėti galite siųsdami vardinis čekius "Vorutos" laikraščio adresu:

"Vorutos" laikraštis, Jakšto 9, 2001 Vilnius, MTP, LT 2600, Lithuania.

Prenumeratos skyriaus vedėja, Gražina Jurgaitienė,

Vyriausiasis redaktorius, Juozas Vercinkevičius

REMKIME AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDA

nes jo tikslas yra: Skatinti, remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių apraiškas. Fondą stiprinsime ir jį ugdysime, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosime jo nariais ir nepamiršime, jo surašydami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.
50 Errol Street, North Melbourne, Victoria.
Visą korespondenciją ir aukas prašome siųsti adresu:
P.O. Box 11, North Melbourne. Vic. 3051
A.L. Fondo Valdyba

"Tėviškės Aidai" yra vienintelis Australijos lietuvių katalikų laikraštis.

Visi juos remkime.

Iš anksto prisiųskime prenumeratos mokesį, įrašykime "Tėviškės Aidus" į savo Testamentą. Katalikiška spauda reikalinga visada!